



ELLIKQAL'A TUMANIDAGI "QILCHINOQ-HUMOYUNI" FERMER
XO'JALIGI YERLARINI EKOLOGIK-MELIORATIV HOLATINI BAHOLASH.

Zuhro Saliyeva Bag'ibek qizi

Qoraqalpoq davlat universiteti Ekologiya mutaxassisligi 2-kurs magistranti Tel: +998 974867856 E-
pochta: zuhrosaliyeva@gmail.com

Anotatsiya: Ushbu maqolada Ellikqal'a tumanidagi "Qilchinoq-Humoyuni" fermer xo'jaligi yerlarining ekologik-meliorativ holati baholandi. Tadqiqot ishlari O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Qoraqalpog'iston bo'limi Qoraqalpoq tabiat ilmlari ilmiy-tadqiqot instituti Ekologiya bo'limida olib borildi. Jarayonda fermer xo'jaligi hududidan olingan tuproq namunalari laboratoriya sharoitida tahlil qilinib, ularning sho'rlanish darajasi hamda namlik ko'rsatkichlari aniqlandi. Tadqiqot ishlari dotsent Zulfiya Nawruzbaeva rahbarligida amalga oshirildi. Olingan natijalar asosida yerlarning meliorativ holatiga baho berildi va tuproq unumdorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi. Mazkur tadqiqot natijalari hududda qishloq xo'jaligi yerlaridan samarali foydalanishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: ekologik-meliorativ holat, tuproq sho'rlanishi, tuproq namligi, laboratoriya tahlili, Ellikqal'a tumani, fermer xo'jaligi, melioratsiya, tuproq unumdorligi, ekologiya, ilmiy tadqiqot.

ASSESSMENT OF THE ECOLOGICAL AND MELIORATIVE CONDITION OF
THE LANDS OF "QILCHINOQ-HUMOYUNI" FARM IN ELLIKQALA DISTRICT.

Abstract: This article assesses the ecological and meliorative condition of the lands of "Qilchinoq-Humoyuni" farm located in Ellikqala district. The research was conducted at the Karakalpakstan Branch of the Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan, Karakalpak Institute of Natural Sciences in the Department of Ecology. During the study, soil samples collected from the farm area were analyzed under laboratory conditions to determine their salinity and moisture levels. The research was carried out under the supervision of Associate Professor Zulfiya Nawruzbaeva. Based on the obtained results, the meliorative condition of the lands was evaluated and practical recommendations for improving soil fertility were developed. The findings of this study are important for the efficient use of agricultural lands in the region.

Keywords: ecological-meliorative condition, soil salinity, soil moisture, laboratory analysis, Ellikqala district, farm lands, melioration, soil fertility, ecology, scientific research.

Hozirgi kunda qishloq xo'jaligi yerlaridan samarali foydalanish va ularning unumdorligini oshirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, O'zbekistonning qurg'oqchil hududlarida tuproqning sho'rlanishi va namlik darajasining pasayishi yerlarning meliorativ holatiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shu sababli yerlarning ekologik-meliorativ holatini baholash va ilmiy asosda tavsiyalar ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi.



Ellikqal'a tumani hududidagi fermer xo'jaliklarida ham tuproq sifatiga ta'sir qiluvchi omillar mavjud bo'lib, ularni o'rganish qishloq xo'jaligi samaradorligini oshirishda muhimdir.

Tadqiqot materiali va metodlari: Tadqiqot ishlari O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Qoraqalpog'iston bo'limi Qoraqalpoq tabiat ilmlari ilmiy-tadqiqot instituti Ekologiya bo'limida olib borildi. Tadqiqot obyekti sifatida Ellikqal'a tumanidagi "Qilchinq-Humoyuni" fermer xo'jaligi yerlaridan olingan tuproq namunalari tanlab olindi.

Tuproq namunalari laboratoriya sharoitida tahlil qilinib, ularning: sho'rlanish darajasi, namlik miqdori aniqlandi. Tadqiqot ishlari dotsent Zulfiya Nawruzbaeva rahbarligida amalga oshirildi.

Tadqiqot natijalari va muhokama.

O'tkazilgan laboratoriya tahlillari natijasida fermer xo'jaligi yerlarining tuproq tarkibida ma'lum darajada sho'rlanish mavjudligi aniqlandi. Bu holat yerlarning meliorativ holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Shuningdek, tuproq namligi ko'rsatkichlari ham o'rganildi va ayrim hududlarda namlik yetishmasligi kuzatildi.

Bu esa ekinlarning o'sishi va rivojlanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Olingan natijalarga asoslanib, quyidagi xulosalar chiqarildi: tuproq sho'rlanish darajasi yer unumdorligini pasaytiradi namlik yetishmovchiligi ekin hosildorligiga salbiy ta'sir qiladi.

Xulosa: Ellikqal'a tumanidagi "Qilchinq-Humoyuni" fermer xo'jaligi yerlarining ekologik-meliorativ holati o'rganilib, tuproq sho'rlanishi va namlik darajasi bo'yicha muhim natijalar olindi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, yerlarning meliorativ holatini yaxshilash uchun quyidagi tavsiyalar beriladi: meliorativ tadbirlarni kuchaytirish, sug'orish tizimini takomillashtirish tuproq sho'rini kamaytirish choralari qo'llash lozim.

Mazkur tadqiqot natijalari qishloq xo'jaligi yerlaridan samarali foydalanish va ularning unumdorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Qishloq va suv xo'jaligi vazirligi. Yerlarning meliorativ holatini yaxshilash bo'yicha me'yoriy hujjatlar. – Toshkent, 2020.
2. Xodjayev N., Abdullayev S. Tuproqshunoslik asoslari. – Toshkent: Fan nashriyoti, 2018.
3. Rasulov A. Melioratsiya va irrigatsiya asoslari. – Toshkent, 2019.
4. FAO (Food and Agriculture Organization). Guidelines for Soil Description. – Rome, 2015.
5. Brady N.C., Weil R.R. The Nature and Properties of Soils. – 15th edition. – Pearson, 2016.
6. Qurbanov E., Yuldashev U. Qishloq xo'jaligi yerlarining degradatsiyasi va ularni tiklash yo'llari. – Toshkent, 2021.
7. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. Qishloq xo'jaligi yerlaridan foydalanish bo'yicha hisobotlar. – 2022.



8. Abdukarimov A. Tuproq sho'rlanishi va unga qarshi kurash choralari. – Toshkent, 2017.